

Výročná správa o činnosti občianskeho združenia Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy (CEPTA) za rok 2008

Občianske združenie CEPTA sa v roku 2008 zameralo na viaceré činnosti spojené s realizáciou predovšetkým výskumných projektov – projekt BIODEG I zameraný na účinnosť a ekotoxikológiu nového postupu dekontaminácie znečistených pôd s podporou baktérií z vermikompostu, ako aj aktivity v oblasti biopalív a zadnej časti jadrovej energetiky. V neposlednom rade sme realizovali mnohé výstupy a aktivity pre verejnosť a mládež, či už z oblasti pesticídov v potravinách a v poľnohospodárstve alebo produkcie a využívania biopalív, resp. GMO – témy aktuálne a diskutované nie len na úrovni Európskej únie. Medzi aktívne jadro organizácie CEPTA v roku 2008 určite patria: Darina Veverková, Peter Mihók, Milan Rusko, Andrej Devečka, Miloš Veverka a Daniel Lešinský, ktorí spoločne s dobrovoľníkmi dokázali v tomto období pracovať na aktivitách popísaných v správe.

OZ CEPTA je členom európskych sietí: PAN – Europe (Pesticides Action Network); IPEN - International POPs Elimination Network a v roku 2008 bola podporená nadáciou EKOPOLIS, prostriedkami EÚ v projekte Feeding and fuelling Europe v spolupráci s FoEE (Priatel'ia Zeme Európa); prostriedkami Sigrid Rauzing Trust a Global Green Fund v pesticídových projektoch; prostriedkami EÚ v programe INTERREG III 1A, v projekte BIODEG I a súkromnými donormi cez 2% z dane. Podporovateľom, spolupracovníkom i aktívnym členom OZ CEPTA ďakujeme.

PESTICÍDY

Prácu na pesticídov v r. 2008 možno zhrnúť do troch oblastí: legislatíva EÚ, medzinárodná spolupráca a národné aktivity. V EÚ sa prijímal „pesticídový balíček“ v Nariadení o uvádzaní pesticídov (prípravkov na ochranu rastlín) na trh, v ktorom sme popri inom bojovali za tvrdé „cut-off“ kritériá, zohľadňujúce ochranu zdravia, ekosystému, včiel a životného prostredia. Časť z toho sa nám podarilo presadiť i do finálneho konceptu nariadenia. Druhým právnym predpisom bola Smernica o trvaloudržateľnom používaní pesticídov, v ktorej jedným z konkrétnych výsledkov je povinné zavedenie integrovanej ochrany proti škodcom, ako aj národných akčných plánov vo všetkých členských krajinách EÚ.

Na národnej úrovni sa nám podarilo v spolupráci s odborníkmi vydať slovenskú verziu publikácie zameranej na propagáciu integrovanej a ekologickej produkcie jablák „**Produkcija jablák v systémoch integrovanej a ekologickej produkcie v Európe, ochrana proti škodcom a chorobám**“. Táto publikácia vychádzala z anglického originálu vydaného PAN-Europe: *State of the art of Integrated Crop Management & organic systems in Europe, with particular reference to pest management*, ktorú sme spoločne s odborníkmi s UKSUPu prispôbili slovenským potrebám a podmienkam. Publikáciu si môžete v slovenskej verzii stiahnuť na:

http://www.cepta.sk/documents/Polnohospodarstvo/IMP%20jablka%20SK%20FINAL_171208.pdf.

V rámci siete PAN-Europe sme v lete roku 2008 upozornili na nebezpečné zjednotenie maximálnych limitov rezíduí pesticídov (MRL) v potravinách na najvyšších hodnotách v členských krajinách EÚ, ktoré v mnohých prípadoch prekračujú bezpečné „dávky“ pre zdravie konzumentov. Toto opatrenie Európskej komisie bude preskúmané aj na Európskom súdnom dvore.

V októbri 2008 sme už tradične vo Zvolene a v Banskej Bystrici organizovali **Dni ekologickeho poľnohospodárstva** ako alternatívu ku konvenčnej poľnohospodárskej produkcii. V rámci tohto roka sa nám podarilo zorganizovať infostánky, diskusie a ochutnávky v oboch mestách stredného Slovenska. Dni EP sa nám podarilo zrealizovať za pomoci viacerých dobrovoľníkov i pracovníkov Technickej univerzity vo Zvolene.

Ďalej sme zisťovali situáciu v integrovanej produkcii v SR, jej systém, zastrešenie, kontrolu, podporu prístupu Ministerstva pôdohospodárstva i životného prostredia SR. Na Slovensku existujú združenia, ako aj rámcové podmienky a podpory pre integrovanú produkciu ovocia, viniča a zeleniny. O stave a smerovaní integrovanej produkcie v SR budeme informovať v roku 2009.

Viac o iniciatívach v oblasti minimalizácie negatívnych dopadov pesticídov na stránke CEPTA, pesticídy a potraviny: http://www.cepta.sk/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=10&Itemid=280; prípadne na stránkach PAN-Europe: www.pan-europe.info. Tematický a projektový koordinátor: Ing. Daniel Lešínský, PhD. – lesinsky@changenet.sk.

Biopalivá a ich dopad na životné prostredie a poľnohospodárske systémy (projekt FoEE: “Feeding and Fuelling Europe“)

- Strategy and capacity building meeting in Monor (Maďarsko)
- Projekt FoEE: “Feeding and Fuelling Europe“, podpísanie zmluvy, apríl 2008
- Preklad, tlač a distribúcia správy „Geneticky modifikované (GM) plodiny – pre koho prospech?“
- Dni ekologického poľnohospodárstva: prednáška pre verejnosť na tému GM plodín – fakty, riziká, alternatívy
- Leták: GMO - pre koho prospech?
- Informačný materiál: Výskum mapujúci pestovanie sóje v Južnej Amerike pre európsky trh
- Mediálna práca: vlastné médiá – webová stránka CEPTA, tlačové správy a článok k aktuálnej problematike biopalív
- Lobbying na úrovni slovenských europoslancov

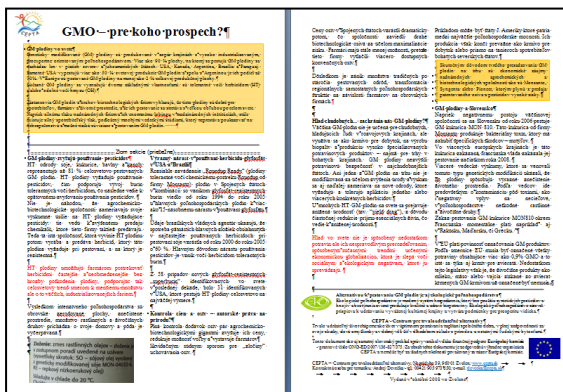
CEPTA plne podporuje posun v európskej politike smerom k prijatiu ambiciózných cieľov v oblasti redukcie skleníkových plynov a podpory využívania obnoviteľných zdrojov. Tieto ciele však musia priniesť reálne zníženie produkcie skleníkových plynov, musia byť sociálne a environmentálne prípustné a nemali by vytvárať konkurenciu voči produkcii potravín. Zvyšovanie podielu biopalív v súčasnom dopravnom systéme nie je podľa nás riešením.

Nie sme v zásade proti využívaniu biopalív na energetické účely. Ich produkcia a využitie však musí mať lokálny/regionálny charakter a musí podliehať prísnej certifikácii s cieľom minimalizovať ich negatívne dopady na životné prostredie a zdravie ľudí. Nesúhlasíme s nadmernou a nekontrolovanou expanziou produkcie biopalív. Na našom území sa to týka napríklad repky olejnej, ktorej pestovanie má za následok negatívne dopady na kvalitu vôd a pôd prostredníctvom reziduí pesticídov, regulátorov rastu, resp. hnojív nevyhnutných pre jej intenzívnu produkciu.

Rovnako nesúhlasíme s tým, aby sa biopalivá pestovali tam, kde je z pohľadu regionálnych výrobo-spotrebiteľských reťazcov potrebné v súčasnosti pestovať potraviny alebo krmoviny, na ktorých je postavená momentálna a predovšetkým dlhodobá potravinová bezpečnosť štátu.

Našou participáciou na projekte FoEE: „Feeding and Fuelling Europe“ sa snažíme zvýšiť povedomie širokej verejnosti, ako aj politických zástupcov, ohľadom dopadov intenzívneho pestovania biopalív na našom území, a tiež aj v krajinách Južnej Ameriky a Ázie.

Formou tlačových správ, článkov v médiách, letákov, verejných akcií a inej osvetovej činnosti sa snažíme priblížiť túto tému verejnosti.

Ekotoxikologický výskum

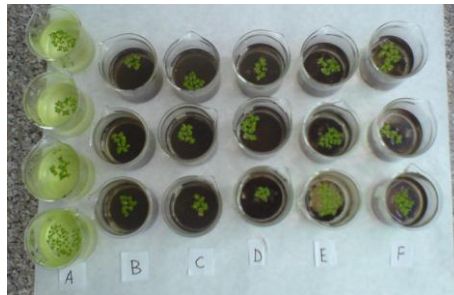
V marci roku 2008 bol úspešne ukončený vedecko – výskumný projekt BIODEG I (úplný názov: „Vyhodnotenie pôsobenia probiotických efektov prírodných kultúr mikroorganizmov získaných z vermikompostu pri procese kompostovania a detoxikácie pôd“), ktorého riešiteľom bolo o. z. CEPTA spolu s o. z. KUKKÓNIA. Cieľom projektu bolo zistenie vplyvu vodného výluhu z vermikompostu na kompostovací proces a na dekontamináciu a revitalizáciu pôd kontaminovaných ropnými látkami.

Môžeme konštatovať, že výluh z vermikompostu za exteriérových podmienok nemá výrazný vplyv na urýchlenie kompostovacieho procesu.

Naopak, zistili sme, že vermikompost sa aktívne podieľa na dekontaminácii pôd zamorených ropnými látkami, najmä ich ľahšími frakciami.

Koordinátor výskumu: Ing. Miloš Veverka, PhD. : milos.veverka@inter-net.sk. Viac informácií nájdete na stránke:

http://www.cepta.sk/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=17&Itemid=314

V rámci projektu BIODEG I bola zriadená webová stránka www.bioodpady.sk, ktorá je určená hlavne pre miestne samosprávy a subjekty nakladajúce s biologicky rozložiteľnými odpadmi. Prináša komplexné informácie z oblasti nakladania s biologicky rozložiteľným komunálnym odpadom (bioodpadom) od legislatívy cez zber, zvoz bioodpadu až po zhodnocovanie rôznymi technológiami.

Koordinátor stránky bioodpady.sk: Ing. Daniel Lešínský, PhD. - lesinsky@changenet.sk.

Počas tohto roku sa nám podarilo **prezentovať** výsledky výskumnej práce o. z. CEPTA projektu BIODEG I na vedeckých medzinárodných fórach vo Švajčiarsku, Českej republike i v SR. Výsledky výskumu dokázali vysokú účinnosť novej metódy dekontaminácie pôd znečistených ropnými látkami, predovšetkým pre kratšie frakcie uhľohydrátov. Tento projekt by mal mať pokračovanie na exteriérových pokusoch dekontaminácie iných pôd, znečistených predovšetkým olejmi, resp. pohonnými látkami projektom BIODEG II.

Práca s mládežou bola v roku 2008 zameraná na osvetovú činnosť (prezentácia výsledkov výskumnej práce o. z. CEPTA v oblasti dekontaminácie znečistených pôd a ich využitím v praxi). Hlavnou cieľovou skupinou bola stredoškolská mládež.

Kontakt na koordinátora vedy a výskumu: Ing. Miloš Veverka, PhD. - milos.veverka@inter-net.sk.

Zadná časť jadrovej energetiky

Na základe nových údajov zverejnených koncom roka 2007 v návrhu Stratégie zadnej časti jadrovej energetiky sme zaktualizovali štúdiu "Národný jadrový fond: genéza, problémy, odhad budúceho deficitu". Do textu sme zakomponovali pripomienky získané po zverejnení prvého pracovného variantu. Výslednú štúdiu sme zverejnili na internetovej stránke (http://www.cepta.sk/documents/jadro/studia_NJF_ver2.doc) a dali do verejného pripomienkovania.

Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy Národný jadrový fond: genéza, problémy, odhad budúceho deficitu www.cepta.sk 22. máj 2008	2008 Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy Negrádkova 29 860 01 Zvolna Slovenská republika www.cepta.sk cepta@cepta.sk Autor textu: Ing. Peter Mihók mihok@cepta.sk Tento dokument bol pripravený v rámci projektu „Skryté ekonomické aspekty jadrovej energetiky 2 (objektívna verejná miera prerozdelenia odhadovania a objasňovania skrytých foriem podpory jadrovej energetiky a verejných fondov)“, ktorý realizovalo občianske združenie Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy v období 1. 6. 2007 – 31. 3. 2008. ekoPolis Projekt „Skryté ekonomické aspekty jadrovej energetiky 2 (objektívna verejná miera prerozdelenia odhadovania a objasňovania skrytých foriem podpory jadrovej energetiky a verejných fondov)“ podporila nadácia EkoPolis grantom vo výške 151 916,- Sk. Tento materiál odbornou a/aj jazykovou korektúrou. Za jeho obsah, jazykovú aj formálnu stránku zodpovedá výlučne autor. Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy www.cepta.sk	Obsah Úvod..... 4 1. Fondy určené na zabezpečenie financíí pre ZÖTE..... 5 2. Jadrový fond na Slovensku..... 5 2.1. Genéza fondov pre zabezpečenie financíí ZÖTE na Slovensku..... 5 2.2. Príjmy, výdavky a stav prerozdelení v NJF..... 13 3. Hodnoty ponúkané v modelovaní príjmov a výdavkov NJF..... 18 4. Modelované príjmy a výdavky NJF..... 24 3.1. Scenár podľa stratégie ZÖTE..... 26 3.2. Optimistický scenár..... 28 3.3. Realistický scenár..... 29 3.4. Pesimistický scenár..... 30 Záver..... 31 Zdroje..... 32 Priloha č. 1: Náklady na uloženie prevádzky a vymedzenie JE A.1..... 35 Priloha č. 2: Náklady na uloženie prevádzky a vymedzenie JE V.1..... 36 Priloha č. 3: Náklady na uloženie prevádzky a vymedzenie JE V.2..... 37 Priloha č. 4: Náklady na uloženie prevádzky a vymedzenie EMD 1.2..... 38 Priloha č. 5: Náklady na uloženie prevádzky a vymedzenie EMD 1.4..... 39 Priloha č. 6: Náklady na uloženie silosúložiska RAO a VJP..... 40 Priloha č. 7: Náklady na skladovanie VJP v samostatných zariadeniach..... 42 Priloha č. 8: Príjmy a výdavky NJF podľa odhadov v rámci stratégie ZÖTE..... 44 Priloha č. 9: Príjmy a výdavky NJF - optimistický scenár..... 57 Priloha č. 10: Príjmy a výdavky NJF - realistický scenár..... 70 Priloha č. 11: Príjmy a výdavky NJF - pesimistický scenár..... 83

Ostatné výstupy kampane k jadrovému cyklu nájdete na adrese:

http://www.cepta.sk/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=14&Itemid=283

Kontakt na koordinátora témy zadnej časti jadrovej energetiky: Ing. Peter Mihók, PhD. - mihok@cepta.sk.

Agro-eko fórum

Občianske združenie CEPTA je koordináčnou organizáciou národnej platformy mimovládnych organizácií pre trvaloudržateľné poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka **Agro-eko fórum (AEF)** od roku 2004. Stálo pri monitorovaní programov EU financií pre poľnohospodárstvo SOP PaRV, ako aj PRV 2004-2006 a pri tvorbe a monitoringu Programu rozvoja vidieka 2007-2013 (PRV). Ministerstvo pôdohospodárstva SR síce v r. 2008 neakceptovalo AEF ako riadneho člena Monitorovacieho výboru PRV, ale AEF napriek tomu aktívne pripomienkovalo dokumenty MPSR pre implementáciu PRV.

Ďalšími témami a výstupmi AEF bol postoj voči (ne)realizácii Akčného plánu rozvoja ekologického poľnohospodárstva v SR, ako aj voči európskym témam dotýkajúcim sa oblasti poľnohospodárstva a pesticídov.

Viac informácií o Agro-eko fóre, jeho výstupoch a členoch nájdete na:

http://www.cepta.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=48&Itemid=305

Koordinátor Agro-eko fóra a kontaktná osoba: Ing. Daniel Lešínský, PhD. - lesinsky@changenet.sk.